

Spis treści

Wstęp	VII
Wykaz skrótów	IX
Hasła	1
Załączniki	139
Literatura	169
Słownik polsko-angielski	181
Słownik angielsko-polski	197

Wstęp

Jednym z wielu obszarów zarządzania przedsiębiorstwem jest zarządzanie jego finansami. To dość specyficzna sfera zarządzania zasobami, źródłami tych zasobów i strumieniami generowanymi przez przedsiębiorstwo. Od jej sprawności zależy, czy osiągnięty zostanie sukces, czy też firmę spotka porażka. Nie wystarczy bowiem wytwarzać i sprzedawać produkty, na które jest znaczny popyt przy odpowiednio wysokiej cenie. Złe zarządzanie finansami przedsiębiorstwa może zniszczyć ewentualne korzyści. Z tym wiąże się pierwszy cel zarządzania finansami: „nie szkodzić”. Chodzi o to, aby zarządzać majątkiem i źródłami majątku przedsiębiorstwa w sposób, który nie będzie wpływał destruktywnie na wypracowane w niefinansowych sferach działania przedsiębiorstwa korzyści.

Samo „nieszkodzenie” nie jest jednak podstawowym celem zarządzania finansami. Aby to zauważyć, wystarczy zastanowić się, po co ludzie podejmują jakąkolwiek działalność gospodarczą. Ich celem jest nie tylko zabezpieczenie się przed nieutraceniem posiadanych zasobów, gdyż wtedy wystarczyłoby ukryć posiadane bogactwo w bezpiecznym miejscu lub po prostu zdeponować w banku. Czynią to, aby osiągnąć korzyści przewyższające oprocentowanie bankowe.

Przez długi czas główny cel zarządzania finansami przedsiębiorstw określano krótko: maksymalizacja zysku. Jednakże taki „cel” rodzi pewne niebezpieczeństwa. Aby osiągnąć maksymalnie wysoki zysk, należy w jak największym stopniu obniżyć koszty i zwiększyć przychody. Wydawałoby się, że pierwsze można osiągnąć poprzez ograniczenie wydatków na reklamę, badania i rozwój oraz na szkolenie kadry. Drugie – poprzez wyprzedaż majątku przedsiębiorstwa. Takie działania skutkują jednak krótkoterminowo i generalnie na pewno nie są pożądane.

Inna znana propozycja celu działania przedsiębiorstwa, to: kontynuacja działalności. Takie postawienie celu także jest niezadowalające. Dążenie do przetrwania przedsiębiorstwa za wszelką cenę, mimo przynoszenia ogromnych strat, nie jest z pewnością rzeczą pożądaną. Podobnie trudno sobie wyobrazić, aby założyciel przedsiębiorstwa rozpoczął działalność tylko po to, aby przedsiębiorstwo działało, nieważne jak, byle zawsze.

Można spotkać jeszcze kilka innych propozycji finansowego celu działania przedsiębiorstwa, które w istocie rzeczy nie mogą nim być. Należą do nich: pokonanie konkurencji, maksymalizacja sprzedaży, maksymalizacja udziału w rynku, utrzymanie stabilnego wzrostu dochodów. Pokonać konkurencję można przez przystąpienie do wyniszczającej wszystkich wojny cenowej. Można też w inny sposób doprowadzić do odniesienia zwycięstwa prowadzącego do samozagłady. Dwa następne cele – maksymalizacja sprzedaży i maksymalizacja udziału w rynku – mają zbliżony charakter. Można je osiągnąć poprzez

zapropozowanie zbyt niskich cen sprzedaży lub przez stosowanie zbyt liberalnej polityki kredytu kupieckiego. Skutkiem tak postawionego celu będą zbyt wysokie należności, w znacznej części będzie nieściągalne, a więc efekt zostanie osiągnięty tylko „na papierze”.

Generalnie, wszystkie wymienione wcześniej propozycje celu finansowego przedsiębiorstwa, można podzielić na dwie grupy. Pierwsza grupa propozycji kładzie nacisk na ograniczanie ryzyka działalności przedsiębiorstwa. Druga natomiast odnosi się do zwiększania zyskowności. Obie te grupy rozważane oddzielnie, muszą w konsekwencji prowadzić do niewłaściwego zarządzania finansami. Są one bowiem w pewnym stopniu przeciwstawne. Maksymalizacja zysku wiąże się nierozzerwalnie ze wzrostem ryzyka działalności. Podobnie, nadmierne zwracanie uwagi na ograniczanie ryzyka za wszelką cenę, likwiduje możliwości generowania zysków wynikających ze stosowania narzędzi finansowych, np. dźwigni.

Właściciel przedsiębiorstwa, jak już wspomnieliśmy, chce osiągnąć ze swojego majątku zainwestowanego w przedsiębiorstwo, większe korzyści, niż te, jakie uzyskałby umieszczając środki w banku. To nasuwa nam propozycję finansowego celu zarządzania finansami przedsiębiorstwa: „maksymalizacja bogactwa właścicieli”, a dokładniej: „maksymalizacja wartości rynkowej kapitału własnego właścicieli”. Wszelkie działania w procesie zarządzania finansami przedsiębiorstwa powinny być oceniane z tego punktu widzenia. Jeśli jakieś działanie zwiększa bogactwo właścicieli – należy je podjąć, jeśli natomiast działanie takie niszczyłoby to bogactwo – należy go zaniechać.

Maksymalizacja wartości przedsiębiorstwa, a przez to maksymalizacja bogactwa właścicieli, może mieć miejsce wtedy, gdy równocześnie realizowane są inne cząstkowe cele, takie jak: dbanie o prestiż przedsiębiorstwa i jego mocną pozycję na rynku, silny zarząd i wolność w podejmowaniu decyzji, udział w realizacji potrzeb społecznych oraz satysfakcja pracowników z wykonywanej pracy. Zaniechanie dbałości o prestiż może się odbijać bardzo negatywnie na przyszłych przychodach ze sprzedaży, co z kolei niszczyć będzie zamożność właściciela. Podobnie rzecz ma się z pozostałymi celami cząstkowymi.

Niniejszy Leksykon zarządzania finansami przedsiębiorstwa prezentuje terminy z zarządzania finansami przedsiębiorstwa, dobrane przez pryzmat przydatności do realizacji ich podstawowego celu: maksymalizacji bogactwa właścicieli. To kryterium było kluczowe przy doborze haseł, jak i przy formułowaniu ich treści.

* * *

Serdecznie dziękuję Panu Profesorowi Wiesławowi Plucie, którego cenne i inspirujące uwagi umożliwiły powstanie tego Leksykonu. Także dziękuję Koleżankom i Kolegom z Katedry Zarządzania Finansami Przedsiębiorstwa Akademii Ekonomicznej we Wrocławiu za okazaną mi pomoc i dyskusje, które były cennym materiałem do opracowania wielu haseł. Powstanie Leksykonu w takiej formie, jaką dziś prezentujemy, jest także skutkiem wielu inspirujących pytań ze strony dociekliwych studentów, za co także pragnę podziękować.

W trakcie prac nad przygotowaniem Leksykonu cały czas otrzymywałem stałe wsparcie ze strony moich umiłowanych: żony Anny i syna Samuela. Za to jestem im szczególnie wdzięczny.

Grzegorz Michalski